

ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΙΣ

Ἑπὶ

ΚΩΣΤΑ Γ. ΜΙΧΑΛΗ

Τὸ πρόβλημα τὸ ὁποῖον ἀπασχολεῖ σήμερον περισσότερον παντὸς ἄλλου τὰ διάφορα Κράτη τῆς Εὐρώπης, εἶναι τὸ τῆς κρατικῆς ἀναδιοργανώσεως, τὸσον ἀπὸ ἀπόψεως ἐσωτερικῆς διοικήσεως ὅσον καὶ ἀπὸ ἀπόψεως παραγωγῆς. Ἡ μελετωμένη μεταρρυθμισίς τῆς ἐσωτερικῆς διοικήσεως τῶν διαφόρων Κρατῶν, ἐπεβλήθη ἐκ τῆς ἐξελίξεως τῶν διαφόρων κλάδων τῆς παραγωγῆς ἐκ τῆς ἐπιβληθείσης πολιτικῆς τοῦ παρεμβατισμοῦ τοῦ Κράτους εἰς τὰ ζητήματα τῆς οἰκονομικῆς ἐξελίξεως τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων. Ὁ Κρατικὸς παρεμβατισμὸς ὅστις ὑπῆρξε φυσικὴ ἐξέλιξις τοῦ ἐπικρατήσαντος Φιλελευθέρου οἰκονομικοῦ συστήματος, κατόπιν τῆς παγκοσμίου οἰκονομικῆς διαταραχῆς τῶν τελευταίων ἐτῶν, δὲν ἐπέβαλε μόνον εἰς τὰ Κράτη μίαν ἀλλαγὴν εἰς τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν, ἀλλ' ἀπήτησε καὶ μίαν προσαρμογὴν τῆς ἐσωτερικῆς διοικήσεως, ἵνα δύναται αὕτη ν' ἀντεπεξέρχεται εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ νέου οἰκονομικοῦ ρυθμοῦ. Αἱ ἐκδηλώσεις αὗται ἐπέφερον τὴν γενικωτέραν μεταβολὴν εἰς τὰς ἐπικρατούσας σκέψεις καὶ ὡς πρὸς τὴν μορφήν τοῦ Κράτους καὶ ὡς πρὸς τὰς ἐννοίας τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀτόμου ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ συνόλου. Τὸ ἄτομον δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ δρᾷ ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἐλεύθερον πάσης δεσμεύσεως, ἀλλὰ ἔπρεπε νὰ ἐναρμονίζῃ τὰς πράξεις του πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ συνόλου τῆς κοινωνίας. Ἡ διαπίστωσις αὕτη, ἐδημιούργησε διὰ τὸ Κράτος προβλήματα μεταρρυθμίσεως τῆς ἐσωτερικῆς διοικήσεως καὶ προσαρμογῆς ταύτης πρὸς τὰς νέας ταύτας κατευθύνσεις τῆς οἰκονομικῆς ἐξελίξεως.

Αἱ κατευθύνσεις τὰς ὁποίας ἠκολούθησαν τὰ διάφορα Κράτη διὰ τὴν ἀναπροσαρμογὴν πρὸς τὴν νέαν ἐξέλιξιν, ὑπῆρξαν ἀνάλογοι μὲ τὰς τοπικὰς συνθήκας ἐκάστης χώρας. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον δύναται νὰ παρατηρηθῇ ὡς κοινὸν γνώρισμα τῶν προσπαθειῶν ἀναπροσαρμογῆς ὄλων τῶν

Κρατῶν, εἶναι ἡ κατάργησις τοῦ Φιλελευθέρου οἰκονομικοῦ συστήματος καὶ ἡ ἐπιβολὴ τοῦ Κρατικοῦ παρεμβατισμοῦ εἰς τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν, ὑπὸ μικροτέραν ἢ εὐρυτέραν ἔννοιαν. Διότι ἂν ἡ Ρωσσία ἐφήρμοσεν ἓνα ἄκρατον κρατικὸν παρεμβατισμόν, ἡ Ἰταλία καὶ ἡ Γερμανία χωρὶς νὰ καταργήσουν τὴν ἰδιωτικὴν ἐπιχείρησιν, παρενέβησαν διὰ τῆς διοικήσεως εἰς αὐτήν, ὥστε νὰ τὴν καταστήσουν ὄργανον τῶν συμφερόντων τοῦ συνόλου καὶ οὐχὶ ἐπικίνδυνον συναγωνιστὴν τῶν συμφερόντων τοῦ Κράτους.

Ἄλλὰ καὶ ἡ Γαλλία τελευταίως προέβη εἰς κρατικοποιήσεις, ἐπιχειρήσεων καὶ ἐπεμβάσεις εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν, παρ' ὅλον τὸν ἐπικρατοῦντα Κοινοβουλευτισμόν τὸν ἐκπρόσωπον τῶν ἀτομικῶν ἐλευθεριῶν καὶ τοῦ Φιλελευθέρου οἰκονομικοῦ συστήματος. Αἱ τάσεις συνεπῶς σήμερον εἰς τὰ διάφορα Κράτη εἶναι διάφοροι ὡς πρὸς τὴν μορφήν, ὁ σκοπὸς ὅμως καὶ ἡ οὐσία εἶναι μία: Ὁ περιορισμὸς τῆς ἀτομικῆς ἐλευθερίας εἰς τὴν οἰκονομικὴν δρᾶσιν καὶ ἡ πειθαρχία τοῦ ἀτόμου ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τοῦ συνόλου. Παντοῦ ὅμως αἱ ἐκδηλώσεις αὗται ἔχουν ὡς ἀφετηρίαν τὴν ἰδιάζουσαν δι' ἑκάστην χώραν πραγματικότητα καὶ τὴν ἱστορικὴν ἐξελίξιν τῆς. Ἡμεῖς διὰ τοῦ παρόντος δὲν πρόκειται νὰ ἐκθέσωμεν τὰς διαφόρους τάσεις τῆς ἐσωτερικῆς διοικήσεως ἑκάστης χώρας, ἀλλ' οὔτε νὰ προσαρμόσωμεν τὰ γενόμενα ἀλλαχοῦ εἰς τὴν ἑλληνικὴν πραγματικότητα. Ἐχοντες τὴν πεποίθησιν ὅτι καὶ παρ' ἡμῖν ὑπάρχει ἀνάγκη ἀναπροσαρμογῆς τῆς διοικήσεως πρὸς τὰς νέας ἐξελίξεις τῆς οἰκονομικῆς μας ζωῆς, θὰ προσπαθήσωμεν νὰ ἐκθέσωμεν τὰς ἀπόψεις μας, ὀρμώμενοι ἐκ τῆς πολυετοῦς πείρας μας ἐν τῇ διοικήσει καὶ ἐκ τῆς μελέτης τῶν ἀναγκῶν τῆς ὑπαίθρου χώρας, διότι κάθε Κράτος ἔχει τὰ διοικητικὰ του προβλήματα, τὰ ὁποῖα προέρχονται ἐκ τῆς οἰκονομικῆς του ἐξελίξεως, καὶ ζητεῖ νὰ τὰ ρυθμίση προσαρμοζόμενον εἰς τὰς ἰδικὰς του ἀνάγκας, πᾶσα δὲ προσπάθεια ἀντιγραφῆς ἢ προσαρμογῆς τῶν ξένων μεθόδων δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ λύσῃ τὰ ἰδικὰ μας ζητήματα, ἅτινα προέρχονται ἀπὸ ἄλλας αἰτίας καὶ ἀνταποκρίνονται εἰς ἄλλας ἀνάγκας.

Τὸ διοικητικὸν μας σύστημα, ἐξεταζόμενον μετὰ ἑκατονταετῆ σχεδὸν ἐφαρμογὴν, παρουσιάζει μίαν διαρκῆ τάσιν προσαρμογῆς πρὸς τὰς ἑκάστοτε δημιουργουμένας νέας συν-

θήκας, αἵτινες προῆλθον εἴτε ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων πολιτειακῶν μεταβολῶν, εἴτε ἐκ τῆς διαρκοῦς ἐξελίξεως τοῦ Κράτους μας. Ἐνῶ δὲν ἔχασε τὸν ἀρχικὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀπολύτως συγκεντρωτικοῦ συστήματος, προσπαθεῖ διὰ μεταρρυθμίσεων νὰ προσαρμόζεται ἐκάστοτε πρὸς τὸ πνεῦμα ἐκάστης ἐποχῆς. Ὁμοιάζει μὲ τὰ κτίρια ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα διαρκῶς ἀλλάζουν πρόσοψιν, ἀλλὰ ἡ ἐσωτερικὴ διαίρεσίς των παραμένει ἡ ἰδίᾳ. Ἐπιβάλλεται ὅθεν ἡ κατάργησις τοῦ ὑπάρχοντος διοικητικοῦ συστήματος καὶ ἡ ἀντικατάστασίς του δι' ἑνὸς νέου συγχρονισμένου τοιούτου, ἀνταποκρινομένου εἰς τὰς σημερινὰς ἀνάγκας τῆς ζωῆς τοῦ τόπου.

Μέχρι σήμερον ἐπεζητήθη διὰ τῶν διαφόρων νομοθετικῶν μεταρρυθμίσεων, δι' ἀποκεντρώσεως ὠρισμένων ὑπηρεσιῶν, διὰ τῆς δημιουργίας Γενικῶν Διοικήσεων εἰς τὰς νέας χώρας, ἢ ἀναπροσαρμογῆ τῆς διοικήσεώς μας πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς χώρας. Μὲ ὅλα ταῦτα ὅμως δὲν κατωρθώθη νὰ μεταβληθῇ ὁ συγκεντρωτικὸς χαρακτήρ του καὶ ν' ἀποφευχθοῦν ὠρισμένα κακὰ τοῦ συστήματος τούτου. Ἡ αὔξησις τοῦ Κράτους καὶ ὁ αὐξανόμενος παρεμβατισμὸς του εἰς τὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου παρουσίασε τελείαν ἔλλειψιν συντονισμοῦ ἐνεργειῶν τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν καὶ κακῶς λειτουργοῦσαν γραφειοκρατίαν, ἣτις συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀποτυχίαν τῆς διοικήσεως παρ' ὅλας τὰς καταβαλλομένας προσπάθειας. Ἐπιτυγχάνει τότε μόνον, ὅταν διάφορα ἐκτελεστικὰ ὄργανα ἀναπτύσσουν πρωτοβουλίαν διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ κοινοῦ. Εἶναι φαινόμενον περίεργον νὰ λειτουργῇ ἓνα σύστημα μὲ κάποιαν ἐπιτυχίαν, ὅταν δὲν ἐφαρμόζεται ἐν τῇ ὁλότητί του. Ὁργανα τῆς διοικήσεως θεωροῦνται ὅτι δροῦν μετ' ἐπιτυχίας ὅταν δὲν λογαριάζουν κανένα κατὰ τὴν ἐνάσκησιν τοῦ καθήκοντός των, ἀγνοοῦν δὲ καὶ τὸ κέντρον ὡς κορυφὴν τῆς Διοικητικῆς Ἱεραρχίας.

Παρ' ὅλα ταῦτα, τὸ Κράτος προσπαθεῖ διὰ τῶν διαφόρων νόμων νὰ συντονίσῃ τὰς προσπάθειας τῶν ὑπηρεσιῶν του, δὲν κατορθώνει ὅμως παρὰ νὰ ἐπιφέρῃ σύγχυσιν, διότι αἱ ἀνάγκαι τῶν πολιτῶν, ἔνεκα τῆς ἀναμίξεως τοῦ Κράτους εἰς τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν, εἶναι τόσον μεγάλα, ὥστε νὰ ὑπερβάλουν τὴν δυναμικότητα τῆς διοικήσεως, καὶ ἡ μὲνουν ἀνικανοποίητοι ἢ ἀποσπῶνται τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ Κέντρου καὶ περιέρχονται εἰς τὰς περιφερειακὰς ὑπηρεσίας, αἵτινες ἀναρμοδίως

ἐπιλαμβάνονται καὶ πολλάκις, παρὰ τὰς γενικωτέρας κατευθύνσεις τοῦ Κράτους, δίδουν λύσεις ἀντιθαινούσας πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον. Παραδείγματα, αἱ διάφοροι ἐπιτροπαὶ Διατιμήσεως, αἵτινες παρακρατοῦν τὰ προϊόντα διὰ τὴν πτώσιν τῶν τιμῶν τῆς περιφερείας των, ἀδιαφοροῦσαι διὰ τὰς ἄλλας περιφερείας τοῦ Κράτους.

Παρόμοια φαινόμενα, ὑπὸ αὐστηροτέραν ὅμως μορφήν, παρουσιάσθησαν κατὰ τὸ παρελθὸν εἰς τὰς Νέας Χώρας καὶ ἐδημιούργησαν τὴν ἀνάγκην τῆς ἰδρύσεως τῶν Γενικῶν Διοικήσεων, αἱ ὁποῖαι οὐδέποτε κατώρθωσαν, πλὴν ἐξαιρέσεων, νὰ ἐπιτελέσουν τὸ ἀνατεθὲν εἰς αὐτὰς ἔργον, ἀπεναντίας μάλιστα ἐπέφερον σύγχυσιν εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ Κέντρου διὰ τῶν συχνῶν ἐπεμβάσεων εἰς τὰ διάφορα ζητήματα, ἰδίως δὲ ὅταν τὰ ζητήματα ταῦτα εἶχον χαρακτῆρα κομματικῆς ἐξυπηρετήσεως. Τὰ αὐτὰ φαινόμενα καὶ τὰς αὐτὰς προσπάθειας παρατηροῦμεν καὶ εἰς τὰ ἄλλα Κράτη, καὶ τοῦτο διότι τὰ νέα ταῦτα διοικητικὰ κέντρα οὐδέποτε ἀπεσπάσθησαν τοῦ Κέντρου, ἀλλ' οὔτε ἦτο δυνατόν ν' ἀποσπασθοῦν, διότι εἰς κοινοβουλευτικὰ Κράτη τὴν κεφαλὴν τῆς ἱεραρχίας ἀποτελεῖ ὁ ὑπεύθυνος Ὑπουργός, ὅστις φέρει ἀκεραίαν τὴν εὐθύνην τῶν πράξεων τῶν ὑφισταμένων του. Δὲν δύναται δὲ ν' ἀπαλλαγῇ ὁ Ὑπουργός τῆς εὐθύνης ταύτης, εἰμὴ μόνον ὅταν ἄλλοι ὑπεύθυνοι ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ ἀναλάβουν τὴν εὐθύνην ταύτην. Εἰς τὸν κανόνα τοῦτον προσέκρουσε πάντοτε ἡ προσπάθεια μεταρρυθμίσεως τοῦ ὑπάρχοντος διοικητικοῦ συστήματος διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἀποσυγκεντρώσεως. Διότι δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη ἀποκεντρώσεως ὑπηρεσιῶν, ἀλλ' ἀνάγκη ἀποκεντρώσεως εὐθυνῶν. Διότι ἡ ἀποκέντρωσις τῶν ὑπηρεσιῶν μᾶς ὀδηγεῖ εἰς νόθον διοικητικὸν σύστημα, ἄνευ πειθαρχίας καὶ εὐθύνης, ἐνῶ ἡ ἀποκέντρωσις τῶν εὐθυνῶν θὰ δημιουργήσῃ ὑπεύθυνον ἀρμοδιότητα εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ διοικητικὴν πειθαρχίαν τόσον ἀπαραίτητον διὰ τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν τῆς διοικήσεως.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ ἀνάγκη τῆς ἀποκεντρώσεως παρουσιάσθη πάντοτε ἐπιτακτικῆ, ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἦτο συστηματικὴ καὶ ὀργανωμένη ἡ ἐφαρμογὴ της, παρουσίασε φαινόμενα τοιαῦτα, ὥστε νὰ γίνεταί λόγος καὶ περὶ ὀργανώσεως τῶν Ἀυτονόμων Ὀργανισμῶν εἰς Κεντρικὴν Συνομοσπονδίαν, ἣτις

ὀλίγον κατ' ὀλίγον θὰ ἐπέβαλλεν εἰς τὸ Κράτος τὰς θελήσεις της.

Πλὴν ὅμως τούτου, ἔλαθε χώραν καὶ μία περίεργος ἀποκέντρωσις ἐντὸς τοῦ Κέντρου, διὰ τῆς δημιουργίας διαφόρων Διευθυντῶν κατὰ εἰδικότητα, ὥστε κάθε ὑπηρεσία νὰ διαθέτῃ τὰ ἴδια αὐτῆς ὄργανα μέχρι τοῦ ἀπωτάτου ἄκρου τῆς Ἐπικρατείας καὶ νὰ δίδῃ διαταγὰς εἰς τὸ Κέντρον μὲ μίαν σχολαστικὴν συγκεντρωτικότητα καὶ ἀνεξαρτησίαν ἀπὸ τὰς ἄλλας ὑπηρεσίας. Ὁ Νομάρχης, ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Κυβερνήσεως, εἶχε καταστήσει τύπος ἀπλοῦς ἢ, καλλίτερον, τὸ ἐπισκεπτήριον τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν ἐπαρχίαν. Δὲν εἶχεν οὐδεμίαν δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῶν ὑπηρεσιῶν τῶν διαφόρων Ὑπουργείων, οὔτε πειθαρχικὴν ἐξουσίαν καὶ ἐπὶ τῶν ὑπαλλήλων τῆς περιφερείας του. Τὰ διάφορα Ὑπουργεῖα διέθετον καὶ διαθέτουν ἀκόμη ὀλοκλήρους ἀνεξαρτήτους ὑπηρεσίας διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ὑπηρεσιῶν. Ὁ Ἐπιθεωρητὴς τῶν σχολείων, ὁ Νομομηχανικός, ὁ Νομογεωπόνος καὶ τόσαι ἄλλαι ὑπηρεσίαι ἔχουν δημιουργήσει τὰς ἀνεξαρτήτους αὐτῶν ὑπηρεσίας δι' ἐλαχίστας ἀρμοδιότητας, ἐνῶ ἄλλαι ἔχουν ἔλλειψιν ὑπαλλήλων διὰ τὴν πραγματικὴν διεκπεραίωσιν τῆς ἐργασίας των. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω νομίζομεν ὅτι καταφαίνεται πλήρως ἡ ἀνάγκη τῆς καταργήσεως τοῦ ὑπάρχοντος διοικητικοῦ συστήματος καὶ ἡ ἀνάγκη δημιουργίας ἐνὸς νέου τοιούτου. Ὄταν ὁμιλῶμεν περὶ νέου διοικητικοῦ συστήματος, δὲν ἐννοοῦμεν τὴν μεταρρύθμισιν τῶν ὑπηρεσιῶν μόνον τῶν διαφόρων Νομαρχιῶν ἐν σχέσει πρὸς τὰς ὑπηρεσίας τῶν Δήμων καὶ τῶν Κοινοτήτων, ἀλλὰ τὴν ἀναπροσαρμογὴν τῆς διοικήσεως καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν τῶν διαφόρων ἀρμοδιοτήτων ἐπὶ ἐνὸς προδιαγεγραμμένου σχεδίου διοικήσεως, συγχρονισμένου καὶ ἀνταποκρινομένου εἰς τὴν ἑλληνικὴν πραγματικότητα καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς κοινωνίας μας.

Ἄλλὰ γεννᾶται τὸ ζήτημα, πῶς πρέπει νὰ λειτουργήσῃ τὸ διοικητικὸν μας σύστημα, ἵνα ἀποδώσῃ τοὺς ἀναμενόμενους παρ' ὅλων καρπούς;

Ἡ ἐξέτασις τῶν διαφόρων ζητημάτων, τῶν ἐμφανιζομένων εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἐπαρχίαν, νομίζομεν ὅτι θὰ μᾶς καθοδηγήσῃ εἰς τὴν καλλιτέραν ἐφαρμογὴν ἐνὸς νέου διοικητικοῦ συστήματος.

Αί διάφοροι περιφερειακαὶ ὑπηρεσίαι, ἐργαζόμεναι ὑπὸ τὸ σημερινὸν διοικητικὸν σύστημα, ἀντιμετωπίζουν συνήθως τὰ ἐξῆς ζητήματα, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ ρυθμισθοῦν ταχύτερον μὲ ὀλιγωτέρας γραφειοκρατικὰς διατυπώσεις καὶ ἀκοπώτερον διὰ μιᾶς νέας διοικητικῆς διαρρυθμίσεως τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν.

Τὰ ζητήματα ταῦτα εἶναι κατὰ πρῶτον λόγον τὰ καθαρῶς Κοινοτικά, τὰ ὁποῖα ἐμφανίζονται ὡς στενωτάτης τοπικῆς φύσεως καὶ διὰ τὰ ὁποῖα σήμερον οὐδεμία κρατικὴ μέριμνα δύνανται νὰ ληφθῆ. Τὰ Κοινοτικά προβλήματα ἔχουν ἀφεθῆ εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τῶν πολιτῶν καὶ τὸ Κράτος περιορίζεται μόνον εἰς ἓνα ἔλεγχον τῆς νομιμότητος τῆς δράσεως τῶν διαφόρων τοπικῶν Συμβουλιῶν.

Ἐάν ποτε ζήτημα Κοινοτικὸν φθάσῃ μέχρι τῆς Διοικήσεως τοῦ Κέντρου, μόνον σύγχυσιν δύνανται νὰ ἐπιφέρῃ, οὐχὶ δὲ ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἐπίλυσίν του, διότι ἐλλεῖπει πρὸς τοῦτο ἡ νομοθετικὴ πρόβλεψις.

Διὰ τοῦτο ὄχι μόνον τὸ Κράτος δὲν ἐνδιαφέρεται διὰ τοιαύτης φύσεως ζητήματα, ἀλλὰ καὶ αἱ διάφοροι ὑπηρεσίαι ἀγνοοῦν τὸν τρόπον τῆς ἱκανοποιήσεώς των.

Μία καθοδήγησις πραγματικὴ καὶ μία βοήθεια κρατικὴ εἶναι ἀδύνατον νὰ παρασχεθῆ. Διότι ποῖον ἐνδιαφέρον εἶναι εἰς θέσιν, βάσει τῆς σημερινῆς νομοθεσίας, νὰ ἐπιδείξῃ τὸ Κέντρον διὰ τὴν ὑδρευσιν μιᾶς μικρᾶς Κοινότητος; Καὶ ὅμως τὸ ζήτημα τοῦτο δυνατὸν νὰ εἶναι τὸ ζωτικώτερον ζήτημα διὰ τοὺς κατοίκους ἐνὸς χωρίου καὶ διὰ τὴν γεωργικὴν καὶ κτηνοτροφικὴν αὐτῶν παραγωγὴν. Ἐάν ὅμως τὸ Κράτος οὐδὲν δύνανται νὰ πράξῃ, τί δύνανται νὰ πράξῃ ἡ Νομαρχία διὰ τὴν οικονομικὴν ἐνίσχυσιν μιᾶς μικρᾶς καὶ πτωχῆς Κοινότητος πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ ζητήματος τῆς ὑδρεύσεώς της; Καὶ ὅμως, εἶναι καὶ οἱ κάτοικοι μιᾶς μικρᾶς περιφερείας μέλη τῆς αὐτῆς Κοινωνίας καὶ ἡ παραγωγή των ἔχει ἐθνικὴν ἀξίαν, ὅπως καὶ ἡ παραγωγή τῶν ἄλλων μελῶν τῆς Κοινωνίας. Ἡ ἀποκατάστασις τῶν προσφύγων ἀπέδειξεν ὅτι ἡ ὀργάνωσις μιᾶς ὁμάδος δύνανται γαίας ἀγόνους νὰ τὰς καταστήσῃ γονίμους καὶ παραγωγικάς.

Ἡ ὀργάνωσις συνεπῶς τῆς Κοινότητος διὰ τὰ τοπικά ζητήματα ἀπέτυχε, διότι δὲν ἐξητάσθησαν, κατὰ τὴν ἀθρόαν ἀνακήρυξιν κάθε Συνοικισμοῦ εἰς Κοινότητα, τὰ ζητήματα

τά σχετιζόμενα με την οικονομική ζωή και συνάφειαν προς τὰς ἄλλας Κοινότητας, με τὰς ὁποίας ἀποτελεῖ συνήθως μίαν οἰκονομικογεωγραφικὴν περιφέρειαν. Τὰ ζητήματα ταῦτα, ἅτινα εἶναι εὐρυτέρας σημασίας καὶ ἀφοροῦν δύο - τρεῖς ἢ καὶ πλείονας Κοινότητας, εὐρίσκονται ἐκτὸς κάθε διοικητικῆς μερίμνης. Διότι ἡ Κοινότης δὲν δύναται νὰ τὰ ἐπιλύσῃ μόνη της, αἱ ἐνδιαφερόμενοι δὲ πλείονες Κοινότητες πρέπει νὰ ὀργανωθοῦν καὶ νὰ ἀγωνισθοῦν μόναι των ἵνα ἐπιβάλουν τὴν ὀργάνωσιν αὐτῶν.

Εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῶν οἰκονομικογεωγραφικῶν περιφερειῶν εἰς Συνδέσμους Κοινοτήτων νομίζομεν ὅτι εὐρίσκεται ἡ κλεῖς τῆς πραγματικῆς διαδόσεως τοῦ Πολιτισμοῦ εἰς τὴν ὑπαιθρον χώραν.

Διότι ἡ ἐπισταμένη μελέτη τῆς διαμορφώσεως τῶν διαφορῶν Κοινοτήτων τῆς χώρας μας ἀποδεικνύει ὅτι ἡ παραγωγή καὶ ἡ ἐπιβληθεῖσα ἐκ τῆς γεωγραφικῆς θέσεως συναλλαγὴ μεταξὺ τῶν κατοίκων ὠρισμένων οἰκονομικογεωγραφικῶν περιφερειῶν ἔχει δημιουργήσει ὠρισμένα κέντρα, τὰ ὁποῖα, κατὰ παλαιότερους καιροὺς, ἔπαιξαν κάποιον ρόλον εἰς τὴν ἱστορίαν μας. Τὰ κέντρα ταῦτα καὶ σήμερον διακρίνονται ἐκ τῶν ἑβδομαδιαίων ἀγορῶν, ἐκ τῆς ἐπαγγελματικῆς μορφῆς τῶν κατοίκων αὐτῶν καὶ ἐκ τῆς ὀργανώσεως ὠρισμένων Συνεταιρισμῶν. Ἀλλὰ πέραν αὐτῶν οὐδεμίαν ἄλλην ἐπίδρασιν δύναται νὰ ἔχουν ἐν τῇ περιφερείᾳ των, διότι ἡ Ἑλληνικὴ Διοικήσεις οὐχὶ μόνον τὰ ἠγνόησε, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀπεμόνωσε διοικητικῶς τῶν φυσικῶν αὐτῶν περιφερειῶν καὶ ἔπαυσαν νὰ ἐπιδροῦν ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τῆς περιφερείας των.

Ἡ μεταξὺ τῶν κατοίκων τοιούτων περιφερειῶν σχέσις καὶ συνάφεια δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς βᾶσις μιᾶς ἀναπτύξεως τῆς ἀλληλεγγύης, διὰ τῆς δημιουργίας ὀργανώσεων στοιχειώδους προνοίας, ἰατρείων, ἀλλὰ καὶ παραγωγικῶν ἐκπολιτιστικῶν ὀργανώσεων, ἐγγείων βελτιώσεων, πρακτικῶν ἐπαγγελματικῶν σχολῶν, ταμείων τοπικῆς ὁδοποιΐας κλπ.

Συνεπῶς, ἐκ τῶν ἀνωτέρω νομίζομεν ὅτι καταφαίνεται πλήρως ὅτι καὶ ἡ ὀργάνωσις τῆς Κοινοτήτος διὰ τὰ τοπικὰ αὐτῆς ζητήματα δὲν δύναται νὰ ἀποδώσῃ παρὰ μόνον ὅταν ὁ μικροοργανισμὸς οὗτος συνεβάδισε με μίαν εὐρυτέραν ὀργάνωσιν τῆς Ἑνώσεως τῶν Κοινοτήτων, ὅπου καὶ νὰ εὐρίσκηται ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Κράτους διὰ τὴν καθοδήγησιν τῶν

Κοινοτήτων καὶ τὴν ἐπαφὴν τῆς διοικήσεως πρὸς τὴν αὐτοδιοίκησιν.

Ὁ ἐκπρόσωπος, συνεπῶς, τῆς κρατικῆς μηχανῆς, εὐρισκόμενος ὡς γραμματεὺς τοῦ Συνδέσμου Κοινοτήτων εἰς ἑκάστην περιφέρειαν, θὰ κρατῆ εἰς συνεχῆ ἐπαφὴν τὰς ὑπηρεσίας πρὸς τὰς ἀνάγκας τῶν τοπικῶν αὐτοδιοικουμένων ὀργανισμῶν καὶ θὰ εἰσηγῆται τὰ ἀναφερόμενα ζητήματα.

Διὰ τὴν ἐπίλυσιν λοιπὸν τῶν ὡς ἄνω ζωτικωτάτων ζητημάτων τῆς ὑπαίθρου, ἐπιβάλλεται μία προσεκτικὴ καὶ ἐμπεριστατωμένη ἐφαρμογὴ τοῦ θεσμοῦ τῶν Συνδέσμων Κοινοτήτων, διότι οὕτω μόνον ἡ Κοινότης ὡς τοπικὴ ὀργάνωσις καὶ Σύνδεσμος, ὡς εὐρυτέρα περιφερειακὴ ὀργάνωσις, θὰ ὀλοκληρώσῃ τὸ σύστημα τῆς αὐτοδιοικήσεως τοῦ α' βαθμοῦ τῆς ὑπαίθρου χώρας.

Διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῶν ἀστικῶν κέντρων εἰς ὀργανισμοὺς Αὐτοδιοικήσεως εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξετασθῆ καὶ τῶν Δήμων ἢ συνάφεια καὶ ἡ οἰκονομικὴ ἀλληλεξάρτησις πρὸς τὰς γύρω Κοινότητας καὶ ἡ ὀργάνωσις αὐτῶν εἰς πραγματικὰς διοικητικὰς ὑπηρεσίας, μὲ εἰδικοὺς διοικητικοὺς ὀργανισμοὺς δι' ἕνα ἕκαστον. Διότι ἕκαστος Δῆμος παρουσιάζει τοιαύτην ποικιλίαν ζητημάτων, ὥστε νὰ ὑφίσταται ἀνάγκη νὰ γίνῃ εἰδικὴ μελέτη διὰ τὴν ὀργάνωσιν καὶ τὸν ἔλεγχον αὐτῶν.

Ἐκ τῆς ὀργανώσεως ταύτης τῶν Κοινοτήτων, τῶν Συνδέσμων Κοινοτήτων καὶ τῶν Δήμων, θὰ καταφανῆ πλέον ποία θὰ εἶναι ἡ ὀργάνωσις τῆς Διοικήσεως. Διότι πλησίον τῶν ὡς ἄνω ὀργανωμένων ὑπηρεσιῶν τῶν αὐτοδιοικουμένων ὀργανισμῶν πρέπει νὰ ὑπάρχη διοικήσις ἱκανὴ διὰ τὴν καθοδήγησιν καὶ τὸν ἔλεγχον τῶν ὀργανισμῶν τούτων. Παραλλήλως αὐτῶν τῶν ὀργανισμῶν θὰ δημιουργηθοῦν αἱ Διοικήσεις ἢ Νομαρχίαι, μὲ τὴν νομαρχιακὴν περιφέρειαν μεγαλειτέραν ἢ καὶ μικροτέραν τῆς σημερινῆς, ἀναλόγως τῆς οἰκονομικογεωγραφικῆς θέσεως τῶν περιφερειῶν αἵτινες θὰ ἔχουν μοναδικὸν σκοπὸν τὴν ὀργάνωσιν καὶ καθοδήγησιν τῆς ὑπαίθρου χώρας συμφώνως μὲ τὰς γενικωτέρας ἐκπολιτιστικὰς ἀρχὰς καὶ ἐπαγγελίας τῆς Κυβερνήσεως ὡς πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς παραγωγῆς ἑκάστης περιφέρειας.

Οὕτω οἱ αὐτοδιοικούμενοι ὀργανισμοί, ἐνισχυόμενοι παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἑκάστοτε ἀναλόγως τῶν ἀποφασιζομένων ἔργων δι' ἀναγκαίων νομοθετικῶν μέτρων ἢ δι' εὐρυτέρας

σημασίας ἔργα καὶ οἰκονομικῶς, θὰ ἀποτελέσουν τὴν βάσιν τῆς δημιουργίας ἑνὸς νέου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ τῆς ὑπαίθρου χώρας.

Μετὰ τὴν ὀργάνωσιν τῶν Κοινοτήτων, Συνδέσμων Κοινοτήτων καὶ Δήμων ὡς αὐτοδιοικουμένων ὀργανισμῶν, ἡ προσοχὴ ἡμῶν δεόν νὰ στραφῇ πρὸς τὰς διαφόρους οἰκονομικὰς ὀργανώσεις. Αἱ ὀργανώσεις αὗται, προερχόμεναι ἀπὸ τὴν ἐλευθέραν οἰκονομικὴν ἐξέλιξιν, ἐξασφαλίζουν αἱ μὲν ἰδιωτικαὶ μίαν οἰκονομικωτέραν παραγωγὴν καὶ μίαν προστασίαν τῶν μελῶν ἀπὸ τὰς διαφόρους κρίσεις, αἱ δὲ ἡμικρατικαὶ μίαν ἐξωκρατικὴν ἱκανοποίησιν οἰκονομικῶν ἀναγκῶν τῶν περιφερειῶν.

Αἱ οἰκονομικαὶ αὗται ὀργανώσεις ἐμφανίζονται ὑπὸ τύπον Συνεταιρισμῶν ἢ Εἰδικῶν Ταμείων, ἢ ὑπὸ τύπον Συλλόγων ἢ καὶ διαφόρων Ἐπιμελητηρίων, ἀποβλέπουσιν δὲ πάντοτε σχεδὸν εἰς τὴν προάσπισιν τῶν ἀτομικῶν συμφερόντων τῶν μελῶν των.

Ἡ ἐπικρατοῦσα μορφή τῶν οἰκονομικῶν ὀργανώσεων παρ' ἡμῖν εἶναι διὰ μὲν τοὺς ἀγρότας οἱ πιστωτικοὶ καὶ ἀναγκαστικοὶ Συνεταιρισμοί, ὡς καὶ ἐλάχιστοι παραγωγικοὶ ἢ ἀγορᾶς γαιῶν. Μία εὐρυτέρα ὀργάνωσις τῶν Συνεταιρισμῶν τούτων πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῆς ὀλότητος, πρὸς δημιουργίαν καὶ ἐξεύρεσιν ἀγορῶν διὰ τὰ προϊόντα δὲν ὑπάρχει παρ' ἡμῖν, πλὴν τῆς ὀργανώσεως τοῦ Αὐτονόμου Σταφιδικοῦ Ὄργανισμοῦ. Μία δὲ ὀργάνωσις εὐρυτέρα τῶν διαφόρων οἰκονομικῶν ὀργανισμῶν πρὸς τοποθέτησιν τῶν προϊόντων των καὶ τῶν σχηματισμῶν τιμῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ πρὸς ὄφελος καὶ τῶν παραγωγῶν καὶ τῶν καταναλωτῶν παρ' ἡμῖν δὲν ὑφίσταται σήμερον.

Ἀφ' ἑτέρου, οἱ διάφοροι σύλλογοι τῶν ἐμπόρων καὶ βιομηχάνων, ὡς καὶ τὰ διάφορα ἐπιμελητήρια, ἐκπηγάζοντα ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐκπροσωπήσεως ὠρισμένων οἰκονομικῶν συμφερόντων, προσπαθοῦν νὰ ἐξυπηρετήσουν τὰ μέλη αὐτῶν, ἀνεξαρτήτως τοῦ συμφέροντος τῆς ὀλότητος.

Ἡ νέα ὀργάνωσις τῆς Διοικήσεως πρέπει νὰ ἐξυψώσῃ καὶ τὰς ὀργανώσεις ταύτας πρὸς τὴν ιδέαν τῆς ἐξυπηρετήσεως τῆς ὀλότητος δι' εὐρυτέρας ὀργανώσεως καὶ καθοδηγήσεως αὐτῶν. Οὕτω, ἄνευ καταργήσεως τῆς αὐτοδιοικήσεως τῶν ὀργανώσεων τούτων, πρέπει νὰ ὀργανωθῇ ὁ ἔλεγχος καὶ

καθοδήγησις παρ' ἀρμοδίων ὑπηρεσιῶν, ὅπως τοῦτο γίνεται εἰς τὰς Κοινότητας καὶ τοὺς Δήμους διὰ τῶν Νομαρχιῶν.

Συνεπῶς, παρ' ἐκάστη Νομαρχία ἢ Διοικήσει πρέπει νὰ ὑφίσταται πλήρης ὑπηρεσία ἐλέγχου καὶ καθοδηγήσεως τῶν οἰκονομικῶν ὀργανισμῶν, ὥστε νὰ ζοῦν καὶ νὰ ἀναπτύσσονται οὗτοι ἐντὸς τοῦ πλαισίου τοῦ Κράτους καὶ νὰ δροῦν συμφῶνως μὲ τὸ συμφέρον τῆς ὁλότητος.

Οὕτω ἡ Νομαρχία ἢ ἡ Διοίκησις θὰ εἶναι τὸ σημεῖον τῆς ἐπαφῆς μεταξὺ Κράτους καὶ αὐτοδιοικουμένων ὀργανισμῶν.

Πῶς ὅμως πρέπει νὰ ὀργανωθῇ τὸ Κράτος διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ κατευθύνῃ τὴν Διοίκησιν καὶ νὰ καθοδηγῇ αὐτὴν πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ κυβερνητικοῦ προγράμματος;

Διὰ νὰ κατορθώσῃ τὸ Κράτος νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν προορισμὸν του, διὰ νὰ συντονίσῃ τὸν παλμὸν του μὲ τὸν παλμὸν τῆς κοινωνίας καὶ νὰ συγχρονίσῃ τὴν ἐνέργειάν του πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς τῆς ὁλότητος, πρέπει νὰ προσαρμοσθῇ πρὸς τὸν ἐν γένει ρυθμὸν τῆς ζωῆς. Ἡ ἀναδιοργάνωσις του δὲν δύναται νὰ γίνῃ βάσει τῶν ξένων μεταρρυθμίσεων, ἀλλὰ βάσει τῆς ἑλληνικῆς πραγματικότητος, οἱ ἐφαρμοζόμενοι δὲ γενικοὶ κανόνες πρέπει νὰ λάθουν κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν ποικίλας μορφᾶς. Τὰς μορφὰς δὲ ταύτας τὰς δίδει ἡ Κυβέρνησις σταθμίζουσα τὰς τοπικὰς συνθήκας, τὰς ἀνάγκας τῆς κοινωνίας, τὰς τάσεις τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ, μὲ λίγα λόγια, δίδει αὕτη τὴν κεντρικὴν ἀναμορφωτικὴν γραμμὴν τῆς ἐσωτερικῆς ἀναδιοργάνωσεως, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὴν πείραν τοῦ παρελθόντος καὶ τὴν πίστιν πρὸς τὸ μέλλον, ἄλλως ἢ ὅλη προσπάθεια περιορίζεται εἰς πορίσματα ἐπιτροπῶν καὶ συνεδρίων. Πρὸς ἐπίτευξιν ἐνὸς τοιοῦτου σκοποῦ, πρέπει νὰ εὐρίσκεται πλησίον τοῦ Κυβερνήτου πλήρως ὀργανωμένον πολιτικὸν γραφεῖον, τὸ ὁποῖον νὰ ἀποβλέψῃ εἰς τὴν ἐνημέρωσιν τοῦ Κυβερνήτου ἐπὶ παντὸς θέματος καὶ εἰς τὴν παρακολούθησιν τῆς ἐκτελέσεως παντὸς λαμβανομένου μέτρου καί, τὸ σπουδαιότερον, εἰς τὸν συντονισμὸν τῆς κυβερνητικῆς προσπάθειας πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ κυβερνητικοῦ προγράμματος.

Διὰ τὴν τοιαύτην ὀργάνωσιν ἀπαιτεῖται ἡ ἀπόσπασις παρὰ τῷ πολιτικῷ γραφείῳ ἀρίστων ὑπαλλήλων ἐνὸς ἐκάστου Ὑπουργείου, οἵτινες θὰ παρακολουθοῦν τὰ ζητήματα

τῆς ἀρμοδιότητός των καί, ἐν συνεννοήσει μετὰ τῶν συναδέλφων των τῶν ἄλλων ὑπηρεσιῶν, θὰ συντονίζουσι τὰς ἐνεργείας τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν ἐπὶ ζητημάτων γενικωτέρας φύσεως. Ἐὰν δὲ πλησίον μιᾶς τοιαύτης ὀργανώσεως ὑφίσταται καὶ ὑπηρεσία παρακολουθήσεως καὶ ἐφαρμογῆς αὐστηρᾶς ἱεραρχίας ἐν τῇ διοικήσει καὶ ἐπιβολῆς ἀπολύτου πειθαρχίας, τότε δύναται τὸ πολιτικὸν γραφεῖον νὰ εἶναι ὁ ὀφθαλμὸς τῆς Κυβερνήσεως ἐν τῇ Διοικήσει.

Ἡ ἐφαρμογὴ ἐνὸς τοιούτου προγράμματος παρὰ τοῦ πολιτικοῦ γραφείου προϋποθέτει σαφῆ καὶ λεπτομερῆ διάκρισιν καὶ καθορισμὸν ἀρμοδιοτήτων τῶν διαφόρων κλάδων τῆς Διοικήσεως καὶ τῶν ὀργάνων αὐτῆς, διότι τότε μόνον θὰ δυνηθῇ τὸ πολιτικὸν γραφεῖον νὰ συντονίσῃ τὰ διαφόρων ἀρμοδιοτήτων ζητήματα καὶ νὰ δώσῃ σαφεῖς κατευθύνσεις. Διὰ τὴν ἐπιτυχίαν μιᾶς τοιαύτης ὀργανώσεως τῆς Διοικήσεως δεόν νὰ ληφθοῦν γενικά τινα μέτρα καὶ κατόπιν νὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ ὀργάνωσις ἐνὸς ἐκάστου Ὑπουργείου. Τὰ μέτρα ταῦτα εἶναι, κατὰ τὴν γνώμην μας, τὰ ἑξῆς:

1) Κατόπιν λεπτομεροῦς μελέτης, καθορισμὸς τῆς ἀρμοδιότητος ἐνὸς ἐκάστου κλάδου τῆς Διοικήσεως, ἵνα καταστή δυνατὸς καὶ εὐχερὴς ὁ ἔλεγχος καὶ ἡ ἐργασία ἐνὸς ἐκάστου ὀργάνου τῆς Διοικήσεως καὶ νὰ ἀποβῇ ἐπακριθῆς ὁ καθορισμὸς τῆς εὐθύνης τῶν πράξεων ἐνὸς ἐκάστου. Διὰ τῆς τοιαύτης διαρρυθμίσεως θὰ ἐκλείψῃ τὸ ἀνεύθυνον τοῦ ὑπαλλήλου καὶ ἡ διαρκὴς παραπομπὴ τῶν ζητημάτων πρὸς ἄλλας ἀρμοδιωτέρας ἀρχάς.

2) Συντονισμὸς τῶν προσπαθειῶν τῶν διαφόρων κλάδων τοῦ αὐτοῦ Ὑπουργείου, ἵνα μὴ διὰ τῶν ἀλληλοσυγκρουομένων ἐνεργειῶν ἐκμηδενίζωνται τὰ ἀποτελέσματα καὶ αἱ προθέσεις τῆς Κυβερνήσεως. Παραλλήλως δέ, διὰ τοῦ πολιτικοῦ γραφείου, θὰ γίνῃ ὁ συντονισμὸς τῶν ἐνεργειῶν τῶν διαφόρων Ὑπουργείων, διὰ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ ἐπιδιωκομένου γενικωτέρου σκοποῦ.

3) Σύμπτυξις τῶν συγγενῶν ὑπηρεσιῶν ὑπὸ ἐνιαίαν Διεύθυνσιν, ἵνα ἡ παρακολούθησις καὶ ἡ ἐφαρμογὴ ὠρισμένων ἀποφάσεων ἔχῃ ἄμεσα ἀποτελέσματα. Ἡ σύμπτυξις τῶν διαφόρων συγγενῶν ὑπηρεσιῶν εἰς Διευθύνσεις ἐνιαίας καὶ ἡ ὑπαγωγὴ τῶν Διευθύνσεων τούτων ὑπὸ Γενικὰς Διευθύνσεις, ὅπως συμβαίνει ἀλλαχοῦ, θὰ ἀπαλλάξῃ τὴν Διοίκησιν

ἀπὸ μίαν ἄστοχον ἐντὸς τῶν αὐτῶν ὑπηρεσιῶν ἀλληλογραφίαν καὶ θὰ βοηθήσῃ εἰς λήψιν γενικῶν ἀποφάσεων καὶ οὐχὶ μονοπλεύρως, ὅπως συμβαίνει πολλάκις σήμερον.

4) Καθορισμὸς αὐστηρᾶς ἱεράρχιας καὶ πειθαρχίας καὶ παρακολούθησις τῶν διαταγῶν καὶ ἔλεγχος τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῶν, παρὰ τῶν ἐπαρχιακῶν ὀργάνων, θέλει ὀδηγήσῃ εἰς σχηματισμὸν σαφοῦς ἀντιλήψεως περὶ τῶν ληφθησομένων ἐκάστοτε μέτρων. Καὶ

5) Οἰκονομικὴ ἀποκέντρωσις τῆς ἐκτελέσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ, μὲ αὐστηρὸν τῆς καταρτίσεως αὐτοῦ ἔλεγχον καὶ ἐξασφάλισιν τῆς καθολικότητος αὐτοῦ. Διότι παρ' ἡμῖν δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐκτέλεσις τῶν εἰδικῶν προϋπολογισμῶν τῶν διαφόρων Ὑπουργείων ἄνευ ἐγκρίσεως ἐκάστης πιστώσεως παρὰ τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου, καίτοι οὐδεμία ἀμφιβολία γεννᾶται περὶ τῆς νομιμότητος καὶ σκοπιμότητος τῶν διαφόρων δαπανῶν. Οὕτω, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν συγκεντρώνει εἰς χεῖράς του τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ὅλου κυβερνητικοῦ προγράμματος καὶ ὑποκαθιστᾷ ἅπαντας τοὺς ὑπευθύνους Ὑπουργούς, ἀλλὰ ἔνεκα τοῦ ὄγκου τῆς ἐργασίας ὑποκαθίσταται καὶ οὗτος παρὰ τῶν ὑπαλλήλων του, ἢ ἀγωνίζεται νὰ ἀντεπεξέλθῃ εἰς τὰ καθήκοντά του, παραμελῶν τὰ γενικώτερα οἰκονομικὰ ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦν καὶ χρόνον καὶ ἀπερίσπαστον ἐνέργειαν καὶ μελέτην διὰ τὴν ὀρθὴν κατεύθυνσιν αὐτῶν.

Ἡ μεγάλη αὕτη συγκέντρωσις τοῦ χειρισμοῦ τῶν πιστώσεων, πλὴν τῆς ἀπασχολήσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν μὲ ἐπουσιώδη ζητήματα, ἔχει ὡς συνέπειαν καὶ τὴν ἐπιβράδυνσιν τῆς ἱκανοποιήσεως σπουδαιοτάτων ἐνίοτε ἀναγκῶν τοῦ Κράτους.

Πρὸς ἀντιμετώπισιν δὲ τῶν δυσκολιῶν τούτων κατὰ τὸ παρελθὸν προέβησαν τὰ διάφορα Ὑπουργεῖα εἰς τὴν ἴδρυσιν τῶν διαφόρων εἰδικῶν ταμείων, ἅτινα, δι' εἰδικῶν φορολογιῶν, προσεπάθουν νὰ ἀντεπεξέλθουν εἰς τὰς διαφόρους ἀνάγκας. Ἐνῶ δὲ παντοῦ τὰ εἰδικὰ ταμεία εἶναι τοπικαὶ ἐπαρχιακαὶ ὀργανώσεις πρὸς ἀντιμετώπισιν τοπικῶν καθαρῶς ἀναγκῶν, παρ' ἡμῖν ἐγένοντο παρ' ἐκάστῳ Ὑπουργείῳ πρὸς ἀντιμετώπισιν γενικῶν κρατικῶν ἀναγκῶν.

Ὡς ἐκ τούτου, ἐπῆλθε διάσπασις πλεόν τῆς καθολικότητος τοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ διέφυγον τοῦ ἐλέγχου τοῦ

Ἐπιβουλή τῶν Οἰκονομικῶν διάφορα ἔσοδα καὶ διάφοροι ἐπιβουλήσις τῆς ὀλότητος δι' εἰδικῶν φορολογιῶν, ἐπῆλθε δὲ καὶ ἡ τρομακτικὴ ἐκείνη σύγχυσις εἰς τὴν εἴσπραξιν τῶν φόρων.

Συνεπῶς, ἡ ἐνιαία εἴσπραξις ἀπασῶν τῶν φορολογιῶν τῶν ἐπιβουλήσων τὴν ὀλότητα καὶ ἡ κατανομή αὐτῶν μεταξὺ τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν διὰ τῶν εἰδικῶν προϋπολογισμῶν καὶ ἡ διάθεσις τῶν πιστώσεων τῶν προϋπολογισμῶν παρὰ τῶν διαφόρων Ἐπιβουλήσων, θέλει διευκολύνει τὰ μέγιστα τὴν Διοίκησιν εἰς τὴν ἐπίτευξιν τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ καὶ τὸ Ἐπιβουλήσιον τῶν Οἰκονομικῶν εἰς τὸν ἔλεγχον τῆς ἐπιβουλήσεως τῆς παραγωγῆς καὶ τῶν ἄλλων πλουτοπαραγωγῶν πηγῶν.

Ἐπειδὴ ὅμως κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν προϋπολογισμῶν ἐμφανίζονται πολλάκις καὶ ἀνάγκαι μὴ προβλεφθεῖσαι, ὡς καὶ εἴσπραξις μικρότεροι τῶν προβλεπομένων, διὰ τοῦτο, ἐκάστοτε, κατὰ δίμηνον ἢ τρίμηνον, ἀναλόγως τῶν εἴσπραξεων τῶν οἰκονομικῶν ἀναγκῶν, τὸ Ἐπιβουλήσικόν Συμβούλιον θὰ ἠδύνατο νὰ θέσῃ εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἀρμοδίων Ἐπιβουλήσων πίστωσιν ὠρισμένου ποσοῦ, τὴν ὁποίαν οὗτοι, ἐλευθέρως καὶ βάσει τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ, θὰ διαθέτουν διὰ τὰς εἰδικὰς ἀνάγκας, μὴ ὑποχρεούμενοι εἰς τὴν κατὰ κοινὸν ἐγκρισιν τῆς νομιμότητος καὶ σκοπιμότητος παρὰ τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου.

Διότι τὸ γενόμενον σήμερον παρακωλύει τὴν ὀμαλήν λειτουργίαν τῆς Διοικήσεως ἄνευ ἰδιαιτέρας τινὸς οἰκονομίας, διότι ὁ Ἐπιβουλήσος τῶν Οἰκονομικῶν, ὅποιονδήποτε ἐπιστημονικὸν κῦρος καὶ ἰκανότητα καὶ ἂν ἔχη, δὲν δύναται νὰ ἐκτελέσῃ ταῦτοχρόνως τὰ καθήκοντα τοῦ ὑπουργήματός του, συνιστάμενα εἰς τὴν παρακολούθησιν τῆς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς καὶ εἰς τὴν ρύθμισιν τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς τοῦ τόπου, καὶ νὰ κατευθύνῃ ἐπιτυχῶς καὶ τὴν ἐπὶ μέρος πολιτικὴν τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν.

Ἐπιβάλλεται, ὅθεν, ὅπως ἐπιβληθῆ ἡ μεγαλειτέρα εὐκίνησις ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἵνα λάθῃ καὶ ἡ Διοίκησις τὸν ἀρμόζοντα ρυθμὸν καὶ δυνηθῆ νὰ παρακολουθήσῃ τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν τῆς χώρας, καὶ νὰ ἐκτελέσῃ τὸν προορισμὸν τῆς ταχέως πρὸς ὄφελος καὶ τοῦ Κράτους καὶ τοῦ λαοῦ.

Μετὰ τὴν λήψιν τῶν γενικῶν τούτων μέτρων καὶ μετὰ τὴν ἐπισταμένην μελέτην ἑνὸς ἑκάστου κλάδου τῆς Διοικήσεως, θέλει ὀργανωθῆ ἑκάστη ὑπηρεσία καὶ διὰ τῆς ἐνώσεως ὁμοειδῶν ὑπηρεσιῶν ἑκάστη Διεύθυνσις καὶ δι' αὐτῶν ἡ ὀργάνωσις τῶν διαφόρων Ὑπουργείων.

Οὕτω ἔχομεν τὴν ὀργάνωσιν τῶν Κοινοτήτων, τῶν Συνδέσμων Κοινοτήτων καὶ τῶν Δήμων καὶ τῶν διαφόρων Οἰκονομικῶν Ὀργανώσεων τῶν ἐπαρχιῶν, διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν παρὰ τοῦ λαοῦ τῶν τοπικῶν ζητημάτων, τὴν ὀργάνωσιν τῶν Νομαρχιῶν διὰ τὸν ἔλεγχον καὶ καθοδήγησιν τῶν αὐτοδιοικουμένων Ὀργανισμῶν καὶ τὴν ὀργάνωσιν τῶν διαφόρων κλάδων τῆς Διοικήσεως τοῦ Κέντρου κατὰ Ὑπουργεῖα διὰ τὴν γενικωτέραν κατεύθυνσιν τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς κατὰ τὴν διαχείρισιν τῶν ζωτικῶν γενικῶν ζητημάτων τῆς χώρας.

Ἄλλὰ πῶς θὰ ἐκδηλοῦται ἡ κυβερνητικὴ μέριμνα καὶ πῶς θὰ παρακολουθῆται αὕτη εἰς τὰς ἐπαρχίας;

Ἡ ἐξέλιξις τῆς Διοικήσεως τῆς χώρας, ἰδίως εἰς τὰς Νέας Χώρας, ὅπου τὰ ἀντιμετωπιζόμενα ζητήματα παρὰ τῆς ἑκάστοτε Κυβερνήσεως ὑπῆρξαν πολλαπλᾶ, ἐδημιούργησε τὴν ἀνάγκην συστάσεως τῶν Γενικῶν Διοικήσεων. Αἱ Γενικαὶ Διοικήσεις μέχρι σήμερον, παρ' ὅλας τὰς μεταρρυθμίσεις καὶ τὰς γενομένας κατὰ καιροῦς ἀποκεντρωτικὰς προσπάθειας, πλὴν ἐξαιρέσεων, ἀπέτυχον, διότι οὐσιαστικῶς οὐδέποτε αἱ Διοικήσεις ἀπεσπάσθησαν τοῦ Κέντρου καὶ οὕτω ἡ ἐπαρχία κατεδικάζετο εἰς μίαν διαρκῆ ἀναμονὴν τῶν ἀποφάσεων τοῦ Κέντρου, τὸ δὲ Κέντρον ἀναποφάσιστον καὶ μὴ δυνάμενον νὰ παρακολουθῆσιν τὰ πραγματικὰ γεγονότα, ἀπέφευγε ν' ἀναλάβῃ τὴν εὐθύνην τῆς ἐπιλύσεως τῶν διαφόρων ζητημάτων, πολλάκις δὲ τὰ κατώτερα ὄργανα ἀνελάμβανον τὴν εὐθύνην τῆς ἐπιλύσεως τῶν ζωτικωτάτων ζητημάτων τῆς ἐπαρχίας. Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς τοιαύτης καταστάσεως ἐπιβάλλεται ἡ ὀργάνωσις τῶν Γενικῶν Διοικήσεων καθ' ὅλην τὴν χώραν, μὲ περιφέρειαν τὰς εὐρυτέρας οἰκονομικὰς περιφερείας καὶ μὲ δικαιοδοσίαν τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων, τὴν παρακολούθησιν τῆς ἐκτελέσεως τούτων καὶ τῶν ἀποφάσεων καὶ διαταγῶν τοῦ Κέντρου καὶ τὴν μελέτην τῶν ζωτικῶν ζητημάτων τῆς περιφέρειας των. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὀργανώνεται μίᾳ ὑπεύθυνος ὑπηρεσία διὰ τὰς διαφόρους διοι-

κητικὰς πράξεις, ὑποβοηθεῖται ἡ ἀνάπτυξις πρωτοβουλίας καὶ δημιουργεῖται μία διοικητικὴ ἠθική. Οὕτω θὰ δημιουργήσωμεν μίαν πραγματικὴν ἀποκέντρωσιν εὐθυνῶν καὶ περιφερειακὰ Διοικητικὰ Κέντρα μὲ συνείδησιν καὶ πρωτοβουλίαν.

Ἡ μεταβίβασις κατὰ μέλη μέρους τῆς Διοικήσεως εἰς τὰ περιφερειακὰ Διοικητικὰ Κέντρα, θὰ ἀπαλλάξῃ τὸ Κέντρον τοῦ φόρτου τῆς τυπικῆς ἐργασίας καὶ θὰ δώσῃ τὸν καιρὸν διὰ μίαν ἐπιστημονικὴν ἐργασίαν ἐπὶ γενικωτέρων ζητημάτων.

Ἡ σημερινὴ κατάστασις, ἡ προκύψασα ἐκ τῆς δημιουργηθείσης ἀνεξαρτησίας τῶν διαφόρων Διευθύνσεων τῶν διαφόρων Ὑπουργείων, ὥστε ἐκ τοῦ Κέντρον νὰ διευθύνηται μέχρι τῶν ἄκρων τῆς ὑπαίθρου χώρας μία ὑπηρεσία, ἣτις νὰ ἀλληλογραφῇ διὰ τὰ τοπικὰ ζητήματα μετὰ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ αὐτοῦ πολλάκις Ὑπουργείου, ὅπως τὰ διάφορα Δασαρχεῖα μὲ τὰς Γεωργικὰς Ὑπηρεσίας, θὰ παύσῃ, καὶ μία συνεκτικὴ ὑπηρεσία, ἡ Γενικὴ Διοίκησις, θὰ κατευθύνῃ, θὰ ἐλέγχῃ καὶ θὰ δίδῃ τὰς γενικὰς γραμμάς συνεργασίας διὰ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ κοινοῦ σκοποῦ.

Ἡ πλήρης ὀργάνωσις τῶν Γενικῶν Διοικήσεων θὰ ἀπαιτήσῃ τὴν συγκέντρωσιν καὶ ἐκπροσώπησιν ὅλων τῶν κλάδων τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν τοῦ Κέντρον εἰς τὰ δημιουργούμενα νέα Διοικητικὰ Κέντρα τῶν ἐπαρχιῶν. Αἱ διοικητικαὶ αὗται ὑπηρεσίαι θὰ ἀποτελέσουν τὸν κρῖκον τῶν περιφερειῶν Διοικητικῶν Κέντρων πρὸς τὰς Κεντρικὰς Ὑπηρεσίας. Καθοδηγούμεναι δὲ καὶ ἐλεγχόμεναι παρὰ τοῦ Κέντρον, θὰ φροντίζουν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν καὶ ἐκτέλεσιν τῶν διαφόρων μέτρων καὶ ἀποφάσεων μέχρι τοῦ ἀπωτάτου ἄκρου τῆς ὑπαίθρου χώρας.

Οὕτω θὰ συμπληρωθῇ ἡ Διοίκησις τῆς ἐπαρχίας, ἣτις ἀντιμετωπίζουσα τὰς τοπικὰς αὐτῆς ἀνάγκας διὰ τῶν Δήμων καὶ Συνδέσμων Κοινοτήτων καὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὁργανώσεων ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῆς Νομαρχίας, θὰ καθοδηγῆται συγχρόνως εἰς τὴν ἐπίλυσιν τῶν εὐρυτέρας τοπικῆς σημασίας προβλημάτων καὶ τὴν κατασκευὴν εὐρυτέρας σημασίας ἔργων παρὰ τῶν Γενικῶν Διοικήσεων καὶ θὰ ἀκολουθῇ τὸν ἐκάστοτε διδόμενον παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ρυθμὸν διὰ τῶν πλήρως ὀργανωμένων Ὑπουργείων. Ἡ σημερινὴ κατάστασις θὰ ἐκ-

λείψη και μία νέα διοικητική μηχανή θα λειτουργήσει. Το ανεξάρτητον τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν τοῦ Κέντρου και ἡ ἄνευ ἐλέγχου δρᾶσις τῶν ὑπαλλήλων θα καταργηθῆ και μία συνεκτική ἐποπτική ἀρχή θα διοικῆ ὑπευθύνως τὴν ὑπαιθρον χώραν.

Ἐκ τῆς μελέτης τοῦ ὑφισταμένου σήμεραν συστήματος καταφαίνεται πλέον ἀπολύτως ἡ ἐξάρθρωσις τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν. Ἐὰν δὲν ἠθέλομεν χωρίζει κατὰ τὰς καθ' ἕκαστα ὑπηρεσίας ἀπ' ἀλλήλων κατὰ Ὑπουργεῖα και κατὰ εἰδικότητα, τότε ὁ κυκεὼν θα ἦτο ἔτι πληρῆστερος. Ἀπὸ τοιαύτην ἐξηρθρωμένην διοικητικὴν μηχανὴν δὲν δύναται τις νὰ περιμένη περισσότερα ἀποτελέσματα, ἐὰν μάλιστα δὲν ἔπαυσεν ἀπολύτως νὰ ἀποδίδῃ, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν σμικρότητα τοῦ Κράτους και εἰς τὸ ὀλιγάριθμον τοῦ πληθυσμοῦ και οὐχὶ εἰς τὴν λογικὴν συνέπειαν τῆς ὀργανώσεως τῆς Διοικήσεώς μας.

Μία προσεκτικὴ ὀργάνωσις τῆς Διοικήσεως μὲ τελείαν οἰκονομικὴν ἀποκέντρωσιν τῶν χορηγουμένων πιστώσεων, μὲ συγκεντρωμένας τὰς ὑπηρεσίας τοῦ Κέντρου κατ' εἰδικότητα και τὰς ὑπηρεσίας τῶν περιφερειακῶν Διοικητικῶν Κέντρων, ὑπὸ ἐνιαίαν Διεύθυνσιν και ἔλεγχον και ὑπὸ τὴν πνοὴν ἐμπνευσμένου Ἀρχηγοῦ τοῦ Κράτους, δύναται νὰ ἀποδώσῃ τὰ ἀναμενόμενα παρ' ὄλων ἀποτελέσματα.

Διὰ τὴν πληρεστέραν μάλιστα κατατόπισιν τῶν Γενικῶν Διοικητῶν και τῶν περιφερειακῶν ὀργάνων τῆς Διοικήσεως ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα τοπικῶν ζητημάτων και διὰ τὴν ἑναρμόνισιν τῆς δράσεως τῶν ὑπηρεσιῶν δύναται νὰ συστηθῆ παρ' ἑκάστη Γενικῆ Διοικήσει Τοπικὸν Συμβούλιον, ἀποτελούμενον ἀπὸ ἀντιπροσώπους τῶν Δήμων, τῶν Συνδέσμων τῶν Κοινοτήτων και τῶν διαφόρων οἰκονομικῶν ὀργανώσεων, τὸ ὁποῖον, συνεργόμενον κατὰ ἀραιὰ χρονικὰ διαστήματα, θα δύναται νὰ κατατοπίζῃ τὸν Γενικὸν Διοικητὴν και τὰς ὑπηρεσίας ἐπὶ τῆς φύσεως τῶν διαφόρων προβλημάτων και ἐπὶ τῆς ἐν γένει δράσεως τῶν ὑπηρεσιῶν, θα λαμβάνουν δὲ τὰς κατευθύνσεις τὰ μέλη του διὰ τὴν περαιτέρω δρᾶσίν των εἰς τὸν στενὸν κύκλον τῆς ἐνεργείας των.

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω, ἡ ὄλη ὀργάνωσις, ἐφαρμοζομένη κατ' ἀρχὰς εἰς μίαν ἐκ τῶν περιφερειῶν τοῦ Κράτους, ἐκ τῶν

κάτω πρὸς τὰ ἄνω, θὰ καταδείξῃ τὸν τρόπον τῆς ἐφαρμογῆς τῆς εἰς τὰς λεπτομερείας.

Διὰ τῆς κατὰ τὸ ἄνωτέρω σχῆμα ὀργανώσεως θὰ ἐπέλθῃ μετατόπισις τῶν τυπικῆς φύσεως ζητημάτων πρὸς τὴν Γενικὴν Διοίκησιν καὶ ἡ συγκέντρωσις τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν εἰς τὰ Περιφερειακὰ Κέντρα, ὅπου θὰ ὑπάρχῃ διὰ τοῦ Τοπικοῦ Συμβουλίου καὶ ἡ συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ εἰς τὴν Διοίκησιν.

Τὰ διάφορα Ὑπουργεῖα, ἀπηλλαγμένα τοῦ φόρτου τῶν μικροῦποθέσεων, θὰ δύνανται ἀπερίσπαστα νὰ ἐπιληφθοῦν τῆς ἐπιστημονικῆς μελέτης τῶν ζητημάτων καὶ τῆς νομοθετικῆς ρυθμίσεως τῶν γενικωτέρων ζητημάτων τῆς χώρας καὶ νὰ δώσουν τὴν ἐπιστημονικὴν κατεύθυνσιν καὶ ὀργάνωσιν εἰς τὴν παραγωγὴν καὶ Διοίκησιν τοῦ τόπου. Ἡ γραφειοκρατία, ἡ ἐπικρατοῦσα σήμερον καὶ συνθλίβουσα πᾶσαν δρᾶσιν, θὰ θραυσθῇ ἄνευ κόπου καὶ δημιουργίας γενικωτέρου σάλου εἰς τὴν Διοίκησιν καὶ τὴν θέσιν τῆς θὰ καταλάβῃ μία λελογισμένη Διοίκησις μὲ καθωρισμένον σκοπόν, μὲ ἔλεγχον καὶ εὐθύνην τῶν πράξεων τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν. Ἡ ἐπιβολὴ μιᾶς τοιαύτης μεταρρυθμίσεως ἀπαιτεῖ κόπον, λεπτομερῆ μελέτην, καὶ προσεκτικὴν ἐφαρμογὴν τῶν διαφόρων μέτρων, ἀλλὰ οὐδὲν εἶναι ἀδύνατον ὅταν ὑπάρχῃ ἡ θέλησις διὰ τὴν βελτίωσιν μιᾶς τόσοσιν νοσηρᾶς διοικητικῆς καταστάσεως.

Κ. Γ. ΜΙΧΑΛΗΣ
